

Потреби молоді УГКЦ

соціологічне дослідження в рамках Форуму

ОПИТАНО 595 ЛЮДЕЙ ВІКОМ ВІД 18 ДО 35 РОКІВ

99,2% опитаних народилися в Україні

ЖІНКИ

70,8 %

ЧОЛОВІКИ

29,2 %

Вік опитаних

у таблиці вказана статистика по кількості учасників та у відсотковому співвідношенні

вік	n	%
18	47	7,90
19	35	5,88
20	27	4,54
21	44	7,39
22	41	6,89
23	27	4,54
24	22	3,70
25	38	6,39
26	32	5,38
27	24	4,03
28	26	4,37
29	29	4,87
30	36	6,05
31	37	6,22
32	33	5,55
33	31	5,21
34	33	5,55
35	33	5,55

До якої Церкви, релігії чи віровизнання себе зараховують опитані

	n	%
а. Українська Греко-Католицька Церква	543	91,6
б. Інша Східна Католицька Церква	4	0,7
в. Православна церква	14	2,4
г. Православний без чіткої приналежності до певної Церкви	3	0,5
д. Римо-Католицька Церква	12	2,0
е. Протестантизм	5	0,8
ж. Християни	9	1,5
з. Агностик	2	0,3
и. Атеїст/ка	1	0,2
РАЗОМ	593	100

Більшість опитаних (91,1%) вважають себе релігійними

За 7-бальною шкалою, де 1 означає «зовсім не релігійний / релігійна», а 7 – «дуже релігійний / релігійна»

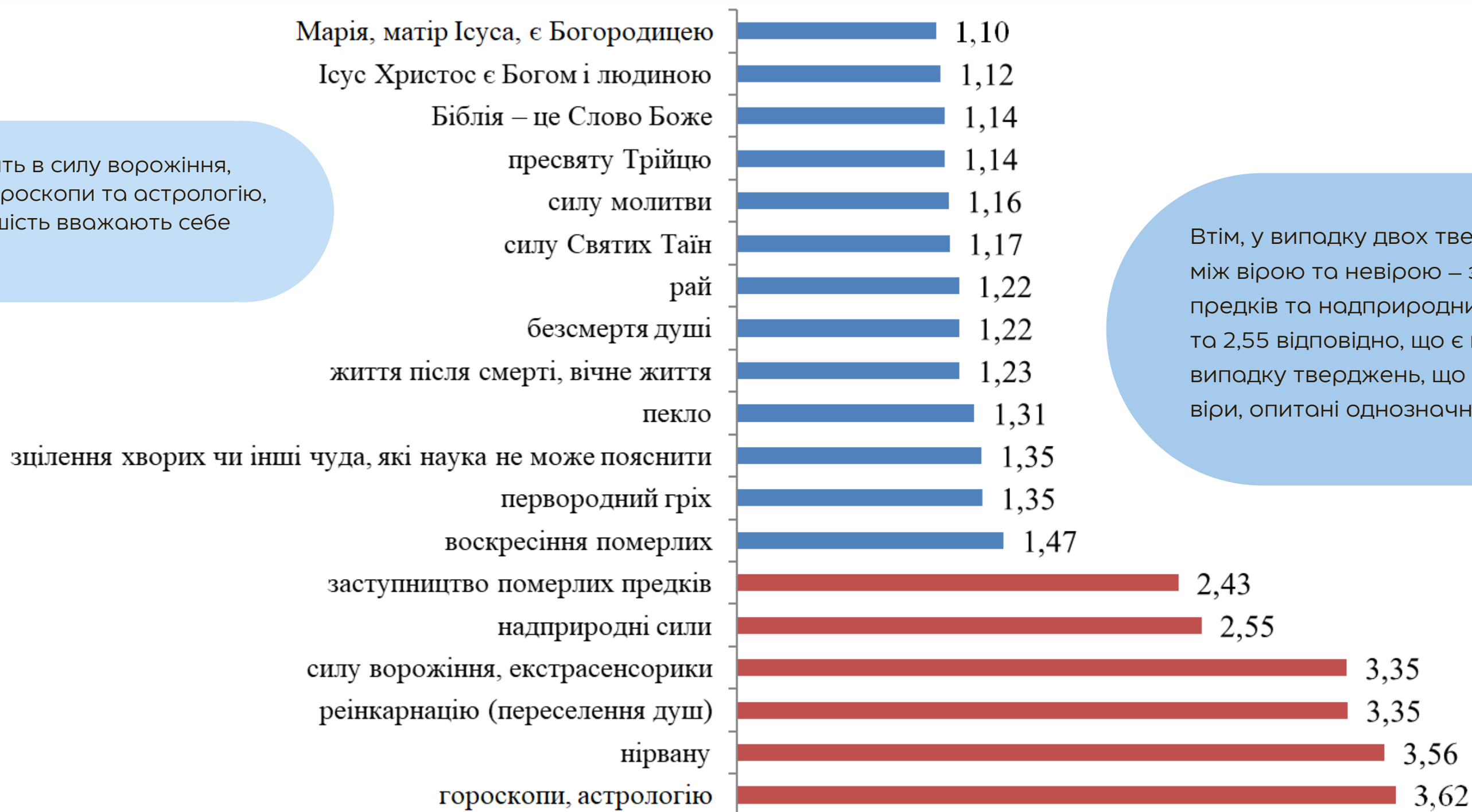
середній бал – 5,76

	n	%
1 – зовсім нерелігійний / -а	9	1,5
2	6	1,0
3	11	1,8
4	27	4,5
5	122	20,5
6	286	48,1
7 – дуже релігійний / -а	134	22,5
РАЗОМ	595	100,0

Опитаним було запропоновано 19 тверджень, серед яких були такі, які стосувалися нехристиянських вірувань

середня оцінка для кожного твердження за шкалою, де 1 – безумовно так/вірять, 4 – безумовно не вірять

Опитані однозначно не вірять в силу ворожіння, реінкарнацію, нірвану та гороскопи та астрологію, що очікувано, оскільки більшість вважають себе релігійними людьми.

Втім, у випадку двох тверджень вони вагаються між вірою та невірою – заступництва померлих предків та надприродних сил (середні бали 2,43 та 2,55 відповідно, що є посередині шкали). У випадку тверджень, що стосуються християнської віри, опитані однозначно вірять в них.

Участь у релігійних службах (у %)

Загалом, є дві великі групи опитаних:

·Ті, які відвідують релігійні служби щодня чи кілька разів на тиждень (31,4%)

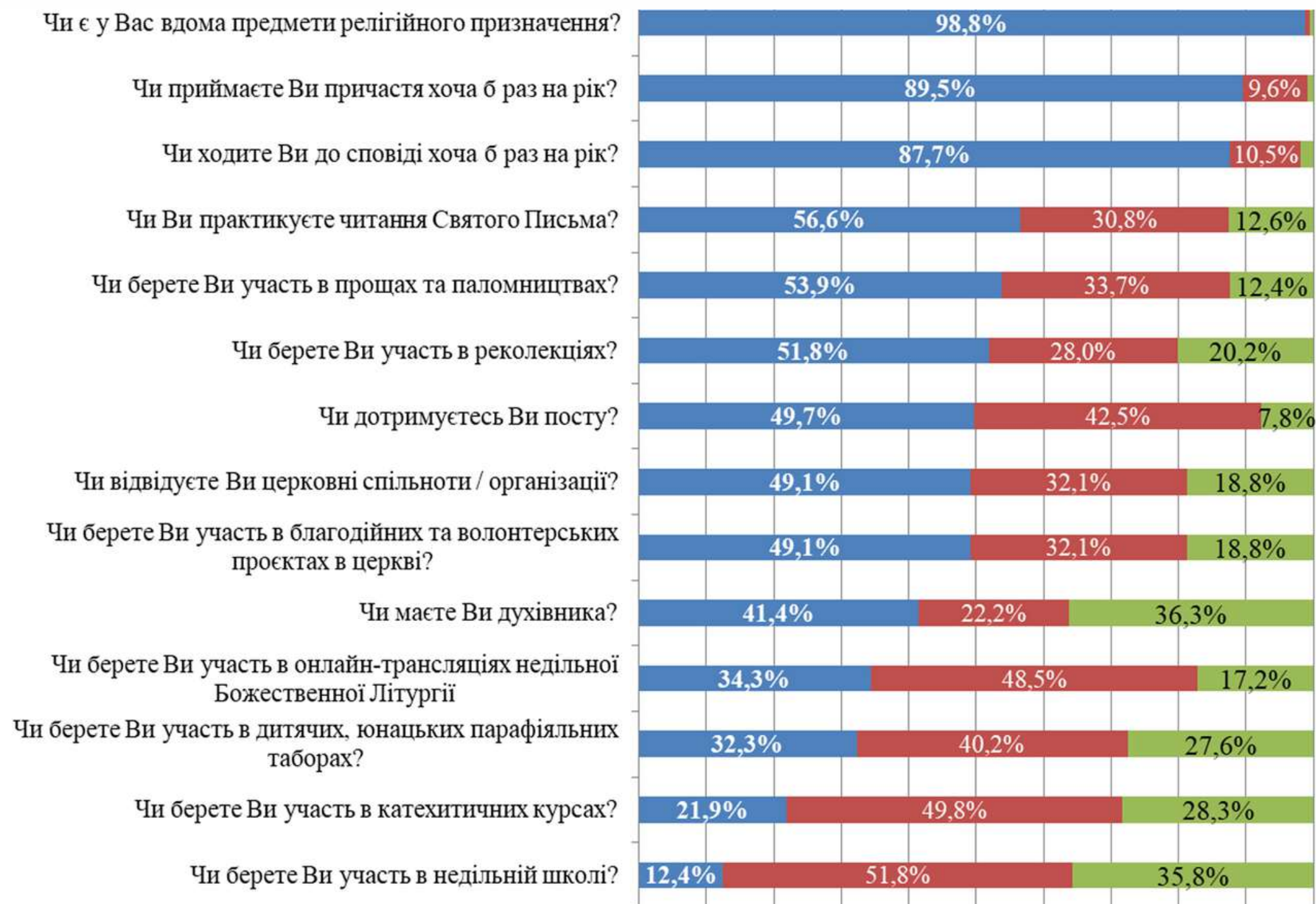
·Ті, хто відвідують релігійні служби раз в тиждень чи в неділю та на релігійні свята (46,3%).

Між релігійністю та відвідуванням релігійних служб є середня за силою кореляція: чим більш релігійною є молодь, тим частіше, в середньому, вони беруть участь в релігійних службах.

Релігійні практики (у %)

■ Так ■ Зараз ні, хоча таке було в минулому ■ Ні, і цього ніколи не було в моєму житті

Факторний аналіз дозволив згрупувати всі релігійні практики в дві групи, які можна окреслити або як спільнотні, тобто такі, які вимагають участі в житті релігійної громади, або індивідуальні, які такої участі не вимагають.

спільнотні

- участь в дитячих та юнацьких парафіяльних таборах
- участь в катехитичних курсах
- участь в церковних спільнотах та організаціях
- участь в недільних школах
- участь в благодійних та волонтерських проектах
- участь в реколекціях
- участь в прощах та паломництвах

індивідуальні

- причастя хоча б 1 раз на рік
- сповідь хоча б 1 раз на рік
- читання Святого Письма
- дотримання посту
- наявність вдома предметів релігійного призначення
- участь в онлайн-трансляціях недільної Божественної Літургії
- участь в прощах та паломництвах

79,7% опитаних вважають Церкву моральним авторитетом

41,3% радше погоджуються з цим твердженням, а 38,3% – повністю погоджуються

Повністю не погоджуюся	5,0
Радше не погоджуюся	3,5
Ні погоджуюся, ні не погоджуюся	11,8
Радше погоджуюся	41,3
Повністю погоджуюся	38,3

Більшість опитаних зазначили, що їх виховували в греко-католицькому середовищі (78,6%)

12% виховувалися в православному середовищі

	%
а. Православне	12,0
б. Греко-католицьке	78,6
с. Римо-католицьке	0,7
д. Протестантське	0,5
г. Християнське	4,7
h. Мене виховували поза впливом будь-якої релігії	2,2
і. Мене виховували в дусі атеїзму	0,3
j. Змішане	1,0

Чи відчували Ви в дитинстві приналежність до того релігійного середовища, в якому вас виховували?

Більшість опитаних (73,3%) відчували в дитинстві приналежність до релігійного середовища, в якому їх виховували. Отже, можемо припустити, що виховання в дитинстві має принципове значення для формування релігійності людей.

	%
Так	73,3
Ні	9,2
Важко відповісти	17,5

Яке з нижченаведених тверджень найбільш чітко характеризує Вашу релігійну активність?

	%
Відвідував служби в дитинстві та відвідую зараз	78,8
Відвідував служби в дитинстві, а в дорослому віці перестав	5,9
Не відвідував в дитинстві, в дорослому віці почав і відвідую зараз	13,1
Не відвідував в дитинстві, в дорослому віці почав, але тепер не відвідую	1,5
Ніколи не відвідував, але можливо почну	,2
Ніколи не відвідував, і не збираюсь	,5

Чому Ви перестали відвідувати релігійні служби?

Серед тих, хто відвідував служби в дитинстві, але в дорослому віці перестав, 32 людини пояснили, чому перестали ходити до церкви. Лінь, відсутність можливості, або одне та інше назвали 14 осіб (з 32).

Натомість 18 осіб назвали більш серйозні причини. 5 осіб зазначили, що втратили віру – чи через неможливість священників пояснити, як вчення Церкви узгоджується з сучасними реаліями, чи через розчарування в вірі як такої.

А для 13 осіб причина полягає в спільноті. Для 2 осіб справа в самих вірних: чи в осуді парафіян (1 людина), або відсутності молоді, з якою людина могла б себе ідентифікувати в церкві (1 людина). Натомість 11 осіб вказали, що причина того, що вони перестали відвідувати церкву, в самих священниках: в розходженні їхнього способу життя з вченням церкви, в проповідях, які не задовольняють духовних потреб молоді.

	n
Розчарування через священників	11
Відсутність можливості	8
Втрата віри	5
Лінощі	4
Лінь та відсутність можливості	2

Чому Ви почали в дорослому віці відвідувати релігійні служби?

Серед тих, хто не відвідував релігійних служб в дитинстві, але почав в дорослому віці і відвідує зараз, свої відповіді дали 65 людей.

В багатьох випадках йшлося чи про відчуття, що Бог покликав до Церкви (11 осіб), чи через потребу в мирі, спокої, духовному та моральному оновленні (11 осіб), чи просто через потребу взяти участь в Літургії (9 осіб), хоча за цим поясненням можуть стояти причини, перелічені вище, або через самостійні пошуки Бога, шляхом читання Святого Письма (8 осіб). Три особи зазначили, що почали відвідувати релігійні служби, бо зрозуміли їхній зміст. Власне, ця причина тісно переплетена з відповідями інших 23 осіб, які прийшли до Церкви через спільноту – чи знайомих / родичів, які привели їх до церкви, чи через церковний хор, чи через священника, який їх підтримав, чи прочитав зрозумілу і доступну їм проповідь, або дав пораду під час сповіді.

Через спільноту	23
Відчуття, що Бог покликав	11
Пошук миру, спокою, морального та духовного оновлення	11
Відчули потребу	9
Читання Святого Письма	8
Усвідомлення змісту Літургії	3

Чому Ви почали в дорослому віці відвідувати релігійні служби?

Серед тих, хто в дорослому віці почав відвідувати церкву, але потім перестав, задавалися два питання: чому вони почали відвідувати релігійні служби і чому згодом вони перестали це робити?

На обидва питання 9 осіб дали відповіді: 4 особи сказали, що шукали себе, а тому прийшли до церкви, 3 просто відчувли потребу, а 2 сказали, що шукали Бога, причому в 1 випадку людина й далі спорадично відвідує церкву.

Пошук себе

4

Відчувли потребу

3

Пошук Бога

2

Чому Ви перестали в дорослому віці відвідувати релігійні служби?

У відповідь на друге питання найчастіше (4 особи) згадували відсутність можливості, а далі по 1 відповіді на наступні варіанти.

Якщо ж співвіднести між собою два питання, то результати вийдуть такими, як представлено в наступній таблиці. Хоча відповідей замало, щоб виводити закономірність, але видно, що роль священика та вірних в підтриманні участі в релігійному житті є визначальною для тих, хто звернувся до церкви, шукаючи Бога.

Відсутність можливості
Лінь та відсутність підтримки оточення
Втрата віри
Самостійний пошук Бога
Спільнота та священик
Змінили віру

4
1
1
1
1
1

		Чому перестали відвідувати релігійні служби?					
		Лінь та відсутність підтримки оточення	Відсутність можливості	Спільнота та священик	Втрата віри	Самостійний пошук Бога	Змінили віру
Чому почали в дорослому віці відвідувати релігійні служби?	Пошук Бога	1		1			
	Пошук себе		1		1	1	1
	Потреба		3				

В цих питаннях опитані мали проаранжувати 7 рис душ пастиря – від найменш важливої (1) до найбільш важливої (7). Середні бали представлені в таблиці.

Таким чином ми можемо побачити, як в середньому оцінюють сім рис душ пастиря. Втім, таблиця також показує, що для жодної риси немає балу, нижчого 3. Це означає, що оцінки є неоднорідними. А тому потрібно з'ясувати, якими ж є уявлення про ідеального душпастиря в різних груп молоді.

	середній бал
сам переживає Бога / знає Його «особисто» / має живу віру	5,75
відкритий і доступний на всі потреби молоді та в особистому спілкуванні	4,50
вміє слухати та чути, дає практичні поради, не осуджує	4,31
є лідером і авторитетом, успішний чоловік та приклад для наслідування	3,55
мудрий, інтелектуал і є сучасним	3,47
знає парафіян та є з ними, жертвує час на молодь, вміє залучити до церкви	3,33
сприяє комфорту молоді, бо має почуття гумору, енергійний, має хобі, готовий до змін	3,10

Втім, перед проведенням такого аналізу слід з'ясувати, за якими критеріями оцінює молодь душпастирів

З допомогою багатовимірного шкалювання було з'ясовано, що всі сім характеристик розташовуються вздовж **двох критеріїв**: · «**слухає**»–«**говорить**», · **спільнота–віра**

Це не означає, що вони є взаємовиключними. Навпаки, в опитаних ці ознаки є поєднаними. Але це «полюси», які задають систему координат: чи душпастир орієнтується на спільноту, тому радше переймається мирськими справами та проблемами людей, чи більше зосереджений на питаннях віри. Іншою «віссю» є спосіб взаємодії з молоддю: чи душпастир виступає в ролі авторитета, а тому подає приклад до наслідування, але менше спілкується з молоддю («говорить»), чи він більше зорієнтований на те, щоб вислухати, зрозуміти та допомогти («слухає»). Важливо, що ці критерії чи полюси не існують в «чистому» вигляді. Але вони дозволяють краще зрозуміти, які ж є уявлення в молоді про ідеального душпастира.

Оскільки ці критерії не є «чистими», то в опитуванні не було питань, які б вимірювали кожен «полюс» сам по собі.

Загалом, вдалося знайти твердження, які відносно точно вимірюють три риси душпастиря:

- **жива віра в Бога**
- **взірець для наслідування**
- **залученість в спільноту**

Для груп 1–4 жива віра є найважливішим критерієм. Для групи 1 (21,3%) на другому місці є душпастир як взірець для наслідування, а залученість до спільноти – на останньому. Група 2 (21,5%) подібна до неї, але взірець для наслідування для них дещо менш важлива риса душпастиря, хоча залученість спільноти так само найменш важлива. Натомість для групи 3 (9,35) і взірець для наслідування, і залученість до життя спільноти є на одному рівні за важливістю. Для групи 4 (22,7%) залученість до спільноти є на другому місці, а от взірець для наслідування – на останньому. Для групи 5 (7,8%) взірець для наслідування – найважливіша риса душпастиря, а от жива віра – середньо важлива, а залученість до життя спільноти майже не важлива. Для групи 6 (8%) та групи 7 (9,5%) найважливішою рисою душпастиря є залученість до життя спільноти. Але для групи 6 жива віра є на другому місці (і взірець для наслідування майже неважлива риса), а для групи 7 – жива віра майже неважлива риса душпастиря, а от взірець для наслідування – посередньо важлива.

Група	%	Середній бал		
		жива віра	взірець	спільнота
1	21,3%	6,92	5,24	1,32
2	21,5%	6,69	3,3	1,36
3	9,3%	6,48	4,69	4,36
4	22,7%	6,81	1,46	3,93
5	7,8%	3,33	5,96	2,37
6	8,0%	3,91	1,55	5,85
7	9,5%	1,5	3,88	6,12

У відповідь на питання, чим є Церква, опитані давали відповіді трьох типів:

- Церква – Дім Божий, місце зустрічі та спілкування з Богом
- Церква – спільнота віруючих
- Церква – місце духовного відновлення та розвитку

Яким є Ваше ставлення до Церкви?

85,9% опитаних мають позитивне ставлення до церкви. Щоправда, 50,6% мають просто позитивне, а от сильний зв'язок в 35,3% (любов, повага, довіра, авторитет / орієнтир, святиня).

Також важливо, що 14,5% мають позитивне ставлення, але із застереженнями, а 2,4% відчують любов та довіру, але також із застереженнями. У своїх відповідях опитані часто вказували, що в церкві є недоліки, які змушують мати до неї застереження, причому в більшості випадків йшлося про недостойну поведінку чи інших парафіян, чи парафіяльних священників. Важливо, що в цьому випадку йшлося або про створення простору нетерпимості, де люди не відчували себе як вдома, або ж стикалися з осудом, чи не отримували підтримки та духовної розради.

	n	%
Позитивне	301	50,6
Позитивне, але із застереженнями	86	14,5
Любов	24	4,0
Любов, але із застереженнями	11	1,8
Любов та повага	6	1,0
Повага	10	1,7
Повага, але з застереженнями	3	0,5
Довіра	6	1,0
Не уявляють без неї своє життя	33	5,5
Орієнтир / авторитет	10	1,7
Святиня	21	3,5
Нормальне	6	1,0
Нейтральне	16	2,7
Негативне	11	1,8
Інше	39	6,6
Важко відповісти	12	2,0

Якими є Ваші очікування від Церкви?

- Підтримка та поширення віри – шляхом євангелізації, катехизації, вивчення Святого Письма та молитов, проведення реколекцій та паломництв;

- Духовної розради – через молитву (особисту чи участь в Літургії) та спілкування з священиками;

- Відкритість, відсутність осуду;

- Дотримання священиками християнських цінностей;

- Збільшення християнських наук;

- Більше взаємодії з молоддю;

- Матеріальна підтримка потребуючим;

- Активна лідерська позиція в суспільстві;

- Сучасність, тобто реагування на виклики сучасності;

- Спільнотність: організація різних гуртків серед парафіян, активна участь священика в житті своєї парафії – поза межами Богослужінь.

Які особисті потреби опитаних могла б заповнити Церква?

Найбільш точною та влучною є відповідь одного з опитаних – “Розмова, навчання, молитва, спільнота”. Саме в цій відповіді поєднуються ті чотири напрямки, в яких опитані і бачать допомогу Церкви.

1. “Молитва” – це заспокоєння духовних потреб;
2. “Навчання”, тобто пізнання Бога та власної традиції;
3. “Розмова”, тобто можливість відкрито та вільно спілкуватися зі священниками на теми, які хвилюють вірних;
4. “Спільнота”, тобто творення довкола церкви спільноти вірних, які об’єднані вірою в Бога та підтримкою один одного;
5. Допомога потребуючим.

Як Ви бачите свою залученість до ініціатив Церкви?

Опитані доволі слабо знайомі з ініціативами Церкви:

- не знають про такі ініціативи взагалі;
- незадоволені, що ці ініціативи не враховують думку громади, або ж ініціативи від громади не отримують підтримки священників
- ініціативи відсутні
- парафіяни навіть не думали про можливість своєї участі

Як Ви бачите свої можливості діяльності в Церкві?

Щодо можливостей діяльності в Церкві, то 39,2% опитаних не відповіли на це питання, а ще 6,2% сказали, що не бачать ніяких можливостей для себе діяти в Церкві. Не всі опитані пояснили свої відповіді, але серед пояснень прозвучали:

- **відсутність часу та сил (через навчання, війну, необхідність догляду за дітьми);**
- **труднощі у вірі, які зумовлені різними причинами;**
- **страх того, що ініціативи та зусилля не отримають відгуку в священників;**

Деякі опитані бачать свою діяльність в Церкві як бути вірянином. Інші опитування вказували молитву та молитовні заходи як свою діяльність в Церкві. Вочевидь, в таких випадках йдеться або про небажання, або про нерозуміння можливостей своєї діяльності в Церкві.

Якщо ж говорити про тих, хто готовий діяти в рамках Церкви, опитані згадували такі види діяльності, в яких вони бачать себе:

- участь в чужих**
- участь в катехизації**
- участь в хорі (спів у хорі чи навіть регентство)**
- організація реколекцій**
- організація паломницького туризму**
- благодійність, допомога потребуючим, обіди для потребуючих**
- робота з дітьми, бути аніматорами, організувати дитячий простір при церкві чи дитячі гуртки**
- організувати молодіжні спільноти**
- допомога “по господарству”, тобто допомога парафії, догляд за церквою, садівництво тощо**
- інформаційний супровід (“журналістика, переклади, субтитрування, транскрипція проповідей, фотографування, організації архівів, прес-служба” чи ведення соціальних мереж тощо)**

Якщо б у Вас була змога, щоб Ви змінили в Церковному житті?

Якщо ж йдеться про конкретні зміни, які називали опитані, то їх можна розділити на декілька груп:

- діалог з парафіянами, тобто побудова взаємин між священниками та вірними на засадах діалогу:
- священники – чи йдеться про їхні особисті якості, чи про взаємодію з вірними
- Активності церкви, які мають виходити за межі релігійності у вузькому сенсі, тобто обрядів та Богослужінь, причому йдеться як про їх організацію, так й інформування через соц. мережі
- Зміна в обрядовості – від технологічних змін, які полегшать участь вірних в Богослужіннях, до змін самої обрядовості
- Питання віри – як більша кількість наук, так і вчення віри власним прикладом і без осуду, а також з увагою до сучасних питань, які хвилюють молодь

Відповіді на це питання частково повторюють все, що опитані писали у відповідях на попередні питання. Деякі з них не передбачають змін: проведення реколекцій, інтенсивніше проведення катехизації та євангелізації, читання та вивчення Святого Письма, залучення молоді до Церкви. Деякі є доволі загальними – осучаснити Церкву. А деякі виглядають суперечливими: або більше дотримуватися формальних речей (одяг, в якому ходити до Церкви, як хреститися тощо), або ж навпаки, не витісняти формальним живої віри.

Конкретно щодо молоді, то були такі думки:

- “Дав би молоді більше можливості втілити ідеї, однак так, щоб це не було Богохульством чи зневагою для Церкви.”
- “Бути доступним до молоді, творити

Наскільки важливими для Вас є пропозиції, які надає Церква?

Пропозиції, які надає церква	середній бал
Духовний супровід (духівник, молитовні зустрічі, реколекції, прощі)	1,37
Волонтерство (гуманітарні штаби, допомога переселенцям, благодійні акції для дітей, відвідування людей похилого віку)	1,53
Творчість (хор, спільна коляда, вертеп, сценки тощо)	1,64
Поїздки (Тезе, Світовий День Молоді, паломництва по Святих місцях)	1,67
Самовираження та власну організацію діяльності (можливість обирати діяльність у спільноті)	1,77
Ініціативи та проекти (форуми, табори, акції, ярмарки)	1,84
Зустрічі та розваги (футбол, танці, перегляд фільмів, вечорниці)	2,03
Навчання (навчально-формаційні зустрічі в сферах екології, культури, соціальної роботи тощо)	2,17

В цьому питанні молодь мала оцінити, наскільки важливими є для них є пропозиції, які надає церква. Кожну з пропозицій оцінювали за шкалою від 1 – дуже важливо до 4 – зовсім не важливо.

ФОРУМ

душпастирства
молоді УГКЦ

